

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта (українська мова і література)»

першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта

галузі знань 01 Освіта

Кваліфікація: бакалавр середньої освіти,

вчитель української мови і літератури, вчитель зарубіжної літератури

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

 проф. Постоловський Р.М.

(протокол № 7 від « 31 » серпня 2016 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09. 2016 р.

Ректор проф. Постоловський Р.М.

(наказ № 144-01-01 від « 31 » серпня 2016 р.)

Рівне 2016

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (українська мова і література)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розроблена робочою групою РДГУ у складі:

Щербачук Наталія Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Адах Наталія Арсенівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Ковальчук Наталія Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

1. Профіль освітньо-професійної програми

«Середня освіта (українська мова і література)»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Рівненський державний гуманітарний університет, факультет української філології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр середньої освіти, вчитель української мови і літератури, вчитель зарубіжної літератури
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (українська мова і література)
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра освіти, одиничний; 240 кредитів ЄКТС / 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію (Серія НД № 1889751) Рівненський державний гуманітарний університет відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 16.06.2016 (протокол № 121) з галузі знань 01 Освіта 014 Середня освіта (українська мова і література) визнано акредитованим за рівнем бакалавр. Термін дії сертифіката до 1 липня 2026 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	До 2020 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.rshu.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
	Підготувати компетентного фахівця в галузі освіти, здатного вирішувати поставлені професійні завдання щодо здійснення навчально-виховного процесу з української мови і літератури, зарубіжної літератури.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	01 Освіта, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (українська мова і література)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта у галузі педагогічної освіти (українська мова і література)» <i>Ключові слова:</i> теорія та історія української мови і літератури, зарубіжної літератури; теорія та методика навчання української

	мови і літератури; технічне редагування.
Особливості програми	Вимагає педагогічної практики. Включає два блоки вибіркових дисциплін, що дають можливість студентів отримати додаткову спеціалізацію редактора освітніх видань або фахівця з іноземної мови.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати таку професійну роботу (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу 2351.2 Методист 2352 Інспектор шкіл 2352 Інспектор-методист 2359.2 Педагог-організатор 2442.2 Філолог 2453.1 Редактор
Подальше навчання	Магістерські програми освітньо-професійного та освітньо-наукового спрямування
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання та навчання здійснюється на засадах компетентнісного, системного, інтегративного підходів із застосуванням інноваційних технологій, дослідницький характер навчання. Форми: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські заняття); позааудиторні (консультації, самостійна робота, написання та захист наукового дослідження); виробнича педагогічна практика.
Оцінювання	Поточний і підсумковий контроль (усні та письмові іспити, заліки, захист матеріалів практики, захист курсових робіт, захист дипломної роботи, атестація, кваліфікаційний іспит).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки професійної діяльності. ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 5. Здатність працювати в команді. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 9. Здатність використовувати знання іноземної мови в

	<p>освітній діяльності.</p> <p>ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність формувати у здобувачів освіти предметні компетентності.</p> <p>СК 2. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови, літератури та зарубіжної літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду, ефективні методи й освітні технології навчання.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів із української мови, літератури та зарубіжної літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітнього процесу.</p> <p>СК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, літератури та зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури.</p> <p>СК 5. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах (в т. ч. іноземною мовою), володіти методикою розвитку зв'язного мовлення ЗО у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>СК 7. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, культурного світогляду ЗО, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>СК 8. Здатність критично осмислювати нові художні тенденції, використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу.</p> <p>СК 9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища.</p> <p>СК 10. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.</p> <p>СК 11. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання української мови, літератури та зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.</p> <p>СК 12. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з</p>

	<p>розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>СК 13. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.</p> <p>СК 14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство.</p> <p>СК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.</p> <p>СК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p> <p>СК 17. Здатність володіти методиками й техніками редагування та коректури різностильових і різножанрових текстів.</p> <p>СК 18. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови, вільно володіти іноземною мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.</p>
7– Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН 1. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін, а також практичної підготовки здатний організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови та літератури, керувати пізнавальною діяльністю ЗО, формувати в них предметні компетентності; володіє професійними якостями учителя-філолога; здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРН 2. На основі знань із лінгвістичних дисциплін та історії української мови здатний використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії української мови в ЗНЗ; здатний інтерпретувати й зіставляти мовні явища, виконувати різні види лінгвістичного аналізу; вільно володіє нормами української мови, навичками автоматичного грамотного письма, навичками текстотворення в усіх функціонально-стильових різновидах сучасної української літературної мови відповідно до комунікативної мети та за допомогою стилістичних ресурсів національної мови; здатний демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової і міжособистісної комунікації, вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.</p>

ПРН 3. На основі обізнаності з тенденціями розвитку літературного процесу в Україні, специфікою його перебігу в культурному контексті та з творами української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою уміє розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства, використовувати гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України, прилучення його до фундаментальних цінностей людства.

ПРН 4. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін здатний використовувати когнітивно-дискурсні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіє методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПРН 5. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін, а також практичної підготовки здатний застосовувати профільні знання у розробці уроків, проектувати зміст уроків, пізнавальну діяльність ЗО, реалізацію міжпредметних зв'язків; діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проектування цілісного навчально-виховного процесу.

ПРН 6. На основі знань із дисциплін психолого-педагогічного циклу, а також практичної підготовки здатний застосовувати сучасні педагогічні технології у навчально-виховному процесі; розробляти уроки відповідно до обраної технології навчання.

ПРН 7. В умовах педагогічної діяльності на основі методичної компетентності та аналізу передового педагогічного досвіду здатний шукати нові форми і методи навчання та здійснювати їх апробацію; проводити педагогічний експеримент; розробляти конспекти нетрадиційних уроків; аналізувати психолого-педагогічні особливості ЗО різних вікових груп.

ПРН 8. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, мовленнєвий, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах; ефективно спілкується в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 9. В умовах педагогічної діяльності на основі обізнаності із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації здатний здійснювати власні емпіричні дослідження (проекти), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах

тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН 10. В умовах педагогічної діяльності уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати сучасну наукову інформацію, укладати бібліографію, використовувати комп'ютерні технології.

ПРН 11. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін здатний використовувати методи й методики діагностування навчальних досягнень ЗО з української мови та літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення ЗО, підготовки до майбутньої професії; здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх розв'язання.

ПРН 12. В умовах педагогічної діяльності здатний створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (ЗО, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство; взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей; уміє організовувати та проводити виховні заходи, предметні олімпіади.

ПРН 13. В умовах педагогічної діяльності уміє організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й у межах функціональних обов'язків вчителя.

ПРН 14. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін має сформоване критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань; керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу;

ПРН 15. На основі сформованих світоглядних позицій розуміє вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави; здатний власною державницькою позицією, особистою мовленнєвою культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

ПРН 16. В умовах педагогічної діяльності здатний доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять; працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережових програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміє користуватися електронними словниками.

	<p>ПРН 17. На основі знань із історії й теорії редагування та видавничої діяльності, видавничих стандартів (вибірковий блок 2) здатний застосовувати прийоми загального, літературного та технічного редагування, аналізувати стилістичний та змістовий складники авторського рукопису; відновлювати логічну структуру тексту; здійснювати аналіз видавничих архівів; організовувати й підтримувати роботу редакційного осередку; володіє методиками і техніками редагування та коректури тексту.</p> <p>ПРН 18. На основі знань із професійно зорієнтованих дисциплін (зокрема вибіркового блоку 1) здатний вільно володіти іноземною мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту; використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Проведення лекцій із навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками відповідної спеціальності, які мають науковий ступінь та/або вчене звання і працюють за основним місцем роботи, становить понад 50 % відсотків визначеної навчальним планом кількості годин; які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора, – понад 25 %.
Матеріально-технічне забезпечення	Використання сучасного програмного забезпечення у спеціальності 014.01 «Середня освіта (українська мова і література)»
Інформаційне та матеріально-методичне забезпечення	Використання віртуального навчального середовища Рівненського державного гуманітарного університету та авторських розробок професорсько-викладацького складу
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом і вищими навчальними закладами й науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	-
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливість навчання іноземних здобувачів вищої освіти у межах ліцензованого обсягу спеціальності та за наявності попередньої мовленнєвої підготовки.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми «Середня освіта (українська мова і література)»

Обов'язкові компоненти ОПЦ
Історія України
Філософія
Історія української культури
Іноземна мова (за професійним спрямуванням)*
Психологія

Педагогіка
Безпека життєдіяльності з ООП
Вступ до мовознавства
Вступ до літературознавства
Старослов'янська мова
Історична граматики української мови
Сучасна українська літературна мова
Історія української літератури
Стилістика української мови
Культура ділового мовлення
Українська діалектологія
Практикум з української мови
Історія зарубіжної літератури з методикою викладання
Методика навчання української мови
Методика навчання української літератури
Фольклор
Курсові роботи
Вибіркові компоненти ОПШ
Вікова фізіологія і валеологія
Релігієзнавство / Економіка / Етика і естетика
Правознавство / Соціологія / Політологія
Філософія науки / Філософія освіти
Історія світових цивілізацій / Цінності європейської цивілізації
Основи екології
Інформаційно-комунікаційні технології
Методика застосування комп'ютерної техніки при вивченні української мови
Спецкурси
Вибірковий блок 1
Теорія і практика редагування
Історія і основи редакційно-видавничої справи
Літературне редагування і підготовка видань
Методика редагування тексту
Логічні основи редагування тексту
Редакційний аналіз і коректура
Вибірковий блок 2
Практичний курс іноземної мови
Вступ до германського мовознавства (історія мови, теоретична фонетика, лексикологія)
Теоретичний курс іноземної мови (лінгвокраїнознавство, теоретична граматики, стилістика)
Практикум з іноземної фонетики та граматики
Шкільний курс іноземної мови
Практична підготовка
Педагогічна практика (виробнича)
Педагогічна практика (пропедевтична)
Підготовка до атестації

* Для студентів, що здобувають додаткову спеціалізацію «Редагування освітніх видань»

Гарант освітньо-професійної програми

доц. Щербачук Н.П.